

Sírfeliratok a Székelyföldön

Székely néprajzi gyűjteményemnek egyik legérdekesebb része a sírfeliratok. Ezek éppen mint a kapufeliratok, egészen jellemzik a székely nép felfogását és egyéniségét. Őseitől átöröklött eredetiség, a népköltészet hamisítatlan kincsesbányája, de főképp az az eredeti humor csillámlik fel bennök, mely annyira jellemzi a székely népeletet.

A székelyben sok a költői tehetség. Ha örül, ha búsul, dalban, versben szereti kifejezni szíve érzelmeit. S ha néha itt-ott döcögősek is a rímek, de van bennök sok érzés, igazság és hangulat, melyeknél fogva lelkünk rokonszenvét biztosítják a maguk részére.

Mint néprajzi gyűjtőnek gyakran van alkalmam érintkezni a székely nép versmondóival — ahogy a nép nevezi őket — és mindig öröömre szolgál tapasztalni, hogy mennyi verselő hajlam van e népben. Úgyszólván minden falunak meg van a maga házi verselője, aki kapu- és sírfeliratokat, lakodalmi és egyéb felkösztöntőket gyárt a saját emberségéből. Amellett szorgalmas munkás, kasza-kapa nem hull ki a kezéből s a téli favágást sem végezteti mással.

Mikor megkérdeztem tőlük, hogyan csinálják ezt a sok szép verset, a székely megrázta a vállát s mintha a legegyszerűbb dologról lenne szó, egykedvűen felelte:

— Hát csak úgy, instálom, az eszünkből, nem kell azt találni, magától jön, csak úgy né.

Hát adja a jó Isten édes székely népem, hogy jöjjön is az magától, ami lelkedben virágzik, mert úgyis csak ez a tied. Elhagyatva küzdesz a szegényes napi kenyérért, legalább legyen vigasztalásod a munka mellett az istenadta édes költészet, mely rosszban, bajban, keservben enyhítésül szolgál mindenha.

Itt közlök néhány sírfeliratot, melyekben én annyi költői szépet, annyi eredeti felfogást és a né

péletre
vonatkozó tanulságos jellemzést fedeztem fel, hogy nem tartottam haszontalan munkának
feljegyezni.

I.

»E sírhalom szentséges ölébe

Farkas József teste van betéve.

56 évekig a világot élte.

Ekkor beköltözött a földnek méhébe.«

II.

(Ikrek sírkövén)

»Ketten jöttünk e világra,

Ketten mentünk föld porába.

Ketten várjuk mennyben a just,

Mit ad nekünk Krisztus Jézus. «

III.

»Elhervadt a virág, a legszebb korában,

Nincs Moldován Mari az élők sorában.

Elhervadt az életem virága,

Hagytam jó szüleim nagy szomorúságba.

Csak 21 évet éltem e világba,

És ekkor költöztem sötét föld porába! »

IV.

(Egy gyilkosság áldozata. Történt 1903-ban, november 6-án Nyárád-Gálfalván.)

»Kádár János nyisd kapudat,

Halva hozzák szép fiadat.

Nagy szomorú gyászos eset,

Mely pénteken estve esett.

Kádár Albert piros vére

Ártatlan folyt ki a földre.

Ártatlan volt az én lelkem.

Még madárnak sem vétettem.

Bustya János jó barátom,

Ki mellett történt halálom,

Ki habár mellettem állott,

Sírfeliratok a Székelyföldön

Írta: Harmath Lujza

2018. október 10. szerda, 00:00 - Módosítás: 2018. október 10. szerda, 04:31

Az mégis csak heába vót.

Ő meg nem oltalmazhatott,

Mert a gyilkos nem mutatott

Semmi sértő indulatot,

Mégis éltemtől megfosztott,

Szüleimnek gyászt okozott.«

V.

(Egy öngyilkos sírkövén)

»Ezen sírban nyugszik testem,

Jakab István volt a nevem,

21 évig éltem

S magamat mégse kíméltem.

Fegyverrel magamat gyilkoltam,

Szüleimet gyászba hoztam.«

VI.

(A falu ezermestere sírkövén)

»Itt nyugszol Molnár Pál,

Ki az Úrtól megáldattál.

Készítetted az ekéket,

Kenyérszerző eszközöket.

Betakarító szekereket,

A muzsikát megszerezted

Fiatalságot táncra rendezted,

S így is az Urat dicsérted.«

VII.

»Faragtam sírkövet,

Másoknak eleget.

Készítek most egyet

Magamnak, míg lehet.«

VIII.

»Voltam életemben gyakran boldogtalan,

Bolyongtam eleget itt-ott is hontalan,

Végül jött az óra s pihenésre hítt,

Erről szól e szent kereszt itt.

Kerekes András

Vándor csimpolyás

Várja a feltámadást.«

IX.

(Egy házaspár sírkövén)

»Itt Jánosi András nyugszik ezen sírba,

Kit Bakó Klárája kísért ide sírva,

Védjed óh szent kereszt porhadttetemeit,

Mígnem hív neje is egyesül vele itt.«

»Kisbabott élének eljött ím határa,

Férje mellé szállott ide Bakó Klára,

Most mindkettőt védjed oh szent kereszt,

Hisszük, hogy mindkettőt Jézus menybe ereszt.«

X.

»Légy nyugalomba csendes szelíd lélek,

Míglén setét sírba teutánnad térek,

Simon János vótam, de immán meghóttam,

Isten és emberrel békességben vótam.

Édes nőmmel éltem 37 éveket,

De Szokmári Anna itt hagylak tégedet,

Beszédim bezárom,

Istennek ajánlom.«

XI.

»Én Nagy Rozália Barta Pálné vótam,

Ezernyolcszáz hatba jaj hogy megis hótam.

Nagy Ferenc s Almási Mária szülőim,

Voltak hit s erkölcsben kedves nevelőim.

Tizenhat esztendő't élvén, nem élheték,

Csak 9 hónapig férjemmel leheték.

Eljövél, levágál, mely kegyetlen valál,

Éltem virágában oh kegyetlen halál.

Kedves apám, anyám s férjem siralomra,

Juttatád tetemim ezen sírhalomra.

Ember, aki még élsz, tanulj meg is halni,

Nincs itt vigasztalás, végpont: meg kell válni.«

XII.

»Utas! Vándor! ki békét keressz,

Jer pihenni, hív a szent kereszt.

Hallgass! szívem már nem dobog,

S éltem fáklyája nem lobog.

22 évnek tündér álma,

6 havi csalódás foszlánya

Van felírva síri fámra

Utas! Vándor! jöjj ki gyakran,

Ide, hol, e síri hant van,«

XIII.

»Aki mellettem jársz, olvasd írásomat,

Mely szomorún hagyám el az én társamat,

Árvaságra pedig két kis magzatomat,

Dénes Gergelyné Török Borbála volt a nevem,

Csupán 30 éveket élhettem.«

XIV.

» Könnyet, könnyet e hideg sírkőre,

Mit a fájdalom terem.

Szólj te kő, az ő nevének őre,

Kit takar e gyászos sírverem.«

Forrás:

Magyar Földmívelő 1905. 8. évfolyam 17. szám 132-133.

Sírfeliratok a Székelyföldön

Írta: Harmath Lujza

2018. október 10. szerda, 00:00 - Módosítás: 2018. október 10. szerda, 04:31

https://library.hungaricana.hu/hu/view/MagyarFoldmuvelo_1905/?query=n%C3%A9p%C3%A9let&pg=131&layout=s